

zřejmě pozorovati účinky a vliv doby v káznici strávené, pohybují se zde úplně volně a jsou používáni k nejrůznějším hospodářským pracem. Od ostatních trestanců liší se jednak již zmíněnou volností a jednak oděvem (kázniční trestanci mají oděv barvy světlé, chovanci přechodného ústavu barvy černé). Každý pokus o útěk, jakož i hrubší trestní čin svědčící o nepolepšitelnosti má za následek zpětvzetí do káznice, kde se celý trest vykoná.

Po přehlédnutí této jistě pozoruhodné instituce, vrátila se exkurse obohacena neocenitelnou zkušeností zpět do Bratislavy. Bylo by si přát, aby skvělý úspěch této exkurse našel na naší universitě příklad i v ostatních oborech právních.

Jest nám milou povinností poděkovati zde p. prof. Milotovi za laskavé poskytnutí této příležitosti a celé arrangement exkurse a p. vrch. státnímu zástupci dru Ant. Kissichovi za opatření volného vstupu do trestnice i za jiné vzácné informace. Rup. Pintera.

Z Masarykovy sociologické společnosti. Prvé přednáškové období Masarykovy sociologické společnosti bylo vyčerpáno ještě dvěma přednáškami, o nichž jsme dosud nereférovali.

Byla to jednak přednáška brněnského universitního profesora dra J. A. Bláhy o sociologii selství. Sociologie snaží se stanoviti průměrný typ českého sedláka. Sedlákem jest ten, kdo vlastní a vzdělává půdu, jež jest střediskem všech jeho zájmů. Je důležité zabývati se sociologií selství, poněvadž kultura každého národa vyrůstá také z půdy. Sedlák stojí půdě nejbliže, jí jest podmíněn a určován celý jeho život. Zemitost jest tedy nejvýznačnější rys selského charakteru. Práce, související s půdou a výživa, daná zemědělským zaměstnáním, způsobuje jednostranný vývoj tělesné konstrukce. Sedlák byl až do nedávna, někde ještě jest dosud soběstačný. Jako člověk hospodářský jde vždy za hodnotami užitkovými. Tak je uzpůsobován i jeho život citový. Rodina jeho je soudružnější společnými zájmy, názory a city.

Druhá přednáška byla bratislavského univ. profesora dra J. Krále o novějších sociologických teoriích revolučních. Obě přednášky zakončeny byly zajímavou debatou účastníků. Dr. Jindřich.

LITERATURA.

Dr. Ant. Basch. **Měnová reforma v Německu.** Bratislava. 1925. Sbirka předn. extense univ. Komenského sv. 9. — 8°, str. 56. Autor vybral si thema velice vděčné, ale zároveň velice obtížné. Vděčné proto, poněvadž německá měnová reforma jest národohospodářský proces prvního řádu, který bude tvrdým oříškem pro celou generaci národohospodářskou. A obtížné, poněvadž proces tento je tak bohatý na podrobnosti, které jest těžko oceniti, aniž by byly přeceněny nebo nedoceněny, na hospodářské snahy, z nichž nesnadno definovati hospodářskou pravdu, na průvodní jevy, jichž vliv na celý proces jest zvažiti. Tím pozoruhodnější je, jak autor dovedl poměrně krátkou studii zachytiti charakteristické znaky reformy a podati tak čtenáři v hlavních rysech její obraz. Že se to autorovi podařilo vysvětliti, možno tím, že měl příležitost sledovati celý vývoj z blízka a učiniti si o ledačem vlastní úsudek.

Knížka je vlastní vyličení postupu měnové reformy v Německu. Většinou omezuje se na historická fakta. Úzký rámec dvou přednášek, z nichž publikace vznikla, nedovolil autorovi provésti kritickou analýsu těchto fakt, která by byla jistě velice zajímavá. Snad učiní tak v díle, které v předmluvě ohlašuje.

Hospodářský vývoj poválečný v Německu možno považovati za nejvýraznější příklad hospodářského vývoje v poválečném světě vůbec, neboť v něm jsou shrnuty nejvýraznější jevy ve formě, možno říci,

skoro klasické, měnová pak politika jest sice pouze jednou řadou takových jevů, je však tak úzce s celou hospodářskou soustavou spjata, že možno říci, že v ní se zrcadlí celý hospodářský život poválečného Německa, se všemi jeho překvapujícími, ba divokými fázemi. Měnová politika jest skoro vždy příčinou nebo následkem některého hospodářského průvodního jevu. Bude obtížným, ale tím záslušnějším a radostnějším úkolem určití souvislost těchto jevů, jejich vzájemnou závislost, jejich nejen časovou posloupnost, ale i logickou příčinnost. Vyskytnou se jistě případy, zdánlivě nemožné, ale při bohatosti a složitosti nynějšího hospodářského života vysvětlitelné, že jeden jev jest příčinou i výsledkem jevu druhého, a mnohé jiné problémy tak odlišné od přímocných pouček. Objeví se, že pravda, rozluštění těchto problémů, platnost abstraktních zákonů je vždy relativní. A že čím bude hospodářský život složitější, tím bude relativnější, a vznikne pochybnost, udrželi-li vůbec věda národohospodářská krok s tímto vývojem a podaří-li se jí vždy a včas dojít k správnému výsledku.

Německý případ je sám o sobě daleko zajímavější než na př. rakouský. V Rakousku odstraňoval překážky stojící v cestě stabilisaci činitel třetí, abych tak řekl, deus ex machina. V Rakousku se nedočkali té chvíle, kdy se inflace nejen nevyplácí, nýbrž hyne sama sebou, kdy peníze přestávají býti penězi, nikdo je nepřijímá, a proto jejich zájem — snad jsem příliš pesimistický, ale ukázalo se, že vše je možno, jen když je to účelné — pro stabilisaci byl druhořadý, nutilo velmoce, aby mu pomáhaly a samo se jen staralo, aby tato pomoc byla co nejvydatnější. Naproti tomu Německo, které i po prohrané válce zůstalo bohatým státem, jehož kapitál je v zemi a jehož vývojová a produktivní možnost jej činí soběstačným, staralo se samo o sebe daleko více. Přes tyto rozdílné podmínky, je ohromnou skutečností, že Německo provedlo inflaci až, tak řka, ad absurdum, a pak samo, vlastní silou, naopak za okolností krajně nepříznivých provedlo proti všem překážkám reformu v době poměrně krátké. A myslím, že ani nelze tu veškeru příčinu toho, že to bylo možno, shledávat v dobře voleném systému, nýbrž také v tom, jak byl tento systém proveden, v té německé důslednosti, která neztratila vlastního cíle reformy s očí a dovedla mu podřídití zájmy ostatní. A tu důslednost, myslím, můžeme Němcům pouze závidět.

Knížka dra Basche je také čestnou výjimkou v naší národohospodářské literatuře. Ačkoli měnová otázka našeho německého souseda sama svou zajímavostí si vynucuje pozornost a bude jednou uváděna jako klasický národohospodářský příklad, neprojevil se u nás patřičný zájem o tuto otázku tak, jak by se očekávalo. Kdežto v cizině poválečná situace hospodářská dala podnět k skvělým knihám, u nás většinou se mlčí. Snad příklad dra Basche, který se soustavně publicisticky poválečnými otázkami zabývá, vzbudí pozornost u těch, kdo nepíší, a přiměje je, aby psali. Snad. Doufejme. Prozatím se těšíme na obsáhlejší dílo, které dr. Basch slíbil. I.—ř.

Dr. Frant. Weyr: Soustava československého práva státního. Druhé vydání. 1924. Str. 476. — Ve Sbírce spisů právnických a národohospodářských vydal minulého roku dr. František Weyr, řádný profesor ústavního práva Masarykovy university, druhé vydání své Soustavy československého práva státního. První vydání knihy setkalo se se vzácným u nás úspěchem, neboť bylo během asi tří let rozebráno. Autor podržel základní dispozice knihy, a omezil se na zpracování nového legislativního materiálu, jakož i na zhodnocení literárních posudků, věnovaných prvnímu vydání jeho knihy. Odborná literatura došla v novém vydání značné pozornosti a kritického ocenění.

Jakkoli jsme se povahy Weyrový Soustavy dotkli již ve svém referátě o prvním jejím vydání (Všehrd, roč. II., str. 141 a n.), pokládáme za vhodné vytknouti znovu její metodologický ráz a vnitřní obsah.

Vlastnímu výkladu ústavních předpisů předesílá autor stručný nárys obecného práva státního. Vychází od své právní noetiky, zvané normativní, která se obírá principiálně pozitivními normami, a ohraničuje